

Årsberetning

Skole og Samfund

2005

Indhold

3 Forord

4 Året der gik

Ændringer i folkeskoleloven - igen
Lukning og sammenlægning af skoler
Flere aktive forældre
Skolebestyrelsesvalget 2006
Undersøgelser
Tosprogsprojekt
Opbygning af lokalafdelinger i kommunerne
Flytning af sekretariatet

9 Foreningens politiske organer

Amtsforeningerne
Hovedbestyrelsen
Formandskabet
Forretningsudvalget

11 Aktiviteterne i 2005

Skolepolitisk udvalg
Kursus- og Informationsudvalget
Kurser for skolebestyrelser m. fl.
Instruktørnetværk
Interne kurser
Konferencer i 2005
Skolebørn
www.skole-samfund.dk
Skole og Samfunds publikationer
Politisk lobbyarbejde og nationalt samarbejde
Internationalt samarbejde
Nordisk Komité
Rådgivning

17 Sekretariatet

18 Regnskabet for 2004

19 Status på arbejdsprogrammet for 2005

Forord

I det seneste år har folkeskolen fyldt mere i den offentlige debat end nogensinde før. Ekspertter, politikere, forældre og en bred vifte af interessegrupper har været enige om at konstatere mangler i folkeskolens evne til at løse sin opgave:

- for mange unge har efter folkeskolen ikke fagligt niveau til at fortsætte i en ungdomsuddannelse
- halvdelen af de tosprogede er med i denne gruppe og er altså ikke med folkeskolens hjælp blevet rustet til en erhvervsaktiv fremtid
- folkeskolen leverer heller ikke ret mange elever der fagligt ligger meget højt.

Enigheden om at folkeskolen har mangler, betyder dog ikke at der er enighed om hvad der er folkeskolens opgave. Stærkt konservative kræfter ønsker fortiden med disciplin og udenadslære tilbage mens et bredt og stabilt politisk flertal gradvis moderniserer skolen ved at skabe rammer for udviklingen af børnenes grundlæggende livskompetencer. Det er ikke nyt. Det nye er at flere og flere politikere, eksperter og interessegrupper er nær ved at tippe over til traditionalisterne.

Skole og Samfund er forældrenes talerør, og vi lader os ikke styre af flygtige strømninger i tiden og overfladiske internationale sammenligninger til at afvikle de fremskridt i folkeskolen som har givet vores børn udviklingsrum. Skole og Samfund er gerne med til at finde veje til bedre faglige resultater, men vi holder permanent og konsekvent på at vores børns skole skal være rammen om trivsel og udvikling på alle livets områder.

Vores konkrete deltagelse i skolebestyrelsesarbejdet giver os legitimitet til at kræve indflydelse på andre planer – på tværs i kommunen over for kommunalpolitikkerne og på tværs af kommunerne over for Folketinget. Vi har den glæde at vores forening i alle sammenhænge bliver respekteret som den eneste legitime repræsentant for forældrene i folkeskolen. Vi har også den glæde at kunne konstatere at politikere i dag er meget lydhøre over for udbredte holdninger blandt forældrene. Det gør at Skole og Samfund er i en position hvor der bliver hørt på os. Og debatklimaet omkring folkeskolen gør det vigtigere end nogensinde at vi markerer vores synspunkter. Derfor er det helt afgørende at vi lykkes med vores store aktuelle opgave: At indrette vores organisation så den passer med de nye kommuner hvor rammerne om skolens hverdag bestemmes.

Denne årsberetning fortæller om Skole og Samfunds indsats i det forløbne år der har været præget af forberedelserne både centralt og lokalt på at tegne foreningens nye danmarkskort. Den er oplæg til det årlige repræsentantskabsmøde den 18.-19. november hvor de ca. 100 valgte repræsentanter fra alle landets amter samles for at afgøre foreningens fremtid.

A handwritten signature in black ink, reading 'Thomas Damkjær Petersen'.

Thomas Damkjær Petersen
Landsformand

Året der gik

I 2005 har folkeskolen mere end nogensinde stået højt på den politiske dagsorden. Og tendensen er desværre at den mere end 100-årige brede politiske konsensus vedrørende hovedlinierne i lovgivningen omkring folkeskolen er ved at forsvinde. I stedet forsøger de forskellige partier at komme med hver deres bud på hvilken vej skolen skal bevæge sig.

I denne situation forsøger Skole og Samfund at mane til besindelse og opfordrer de politiske partier til at undgå at folkeskolen bliver offer for de tilfældige politiske kastevinde. Det er nødvendigt at sikre at et bredt flertal i Folketinget fortsat bakker op om de væsentligste sider af folkeskoleloven. Ellers risikerer vi at grundlæggende vilkår i folkeskolen bliver lavet om hver gang det politiske flertal skifter. Det kan hverken elever eller forældre være tjent med.

Folkeskolen var ét af emnerne for valgkampen op til folketingsvalget i februar 2005. Skole og Samfund stillede samtlige partier en række spørgsmål om deres skolepolitik og offentliggjorde deres svar som en service over for folkeskolens forældre før de skulle sætte deres kryds. Svarene kan læses på vores hjemmeside.

Forud for kommunevalget i november udarbejdede vi sammen med Danmarks Lærerforening en række redskaber som vores lokale repræsentanter kan anvende for at sætte folkeskolen på dagsordenen i den lokale valgkamp.

I april 2005 nedsatte statsministeren et Globaliseringsråd der skal rådgive regeringen om hvordan det danske samfund kan rustes til at imødegå de udfordringer det stilles over for af den øgede globalisering. På sit møde i august beskæftigede Globaliseringsrådet sig med folkeskolen. I den anledning udsendte regeringen et op-

læg der stiller gennemgribende ændringer af folkeskolen i udsigt – bl.a. en ændring af formålsparagraffen og af ledelsesforholdene på skolerne. I Skole og Samfund er vi bekymrede over at grundlæggende ændringer i skolen på denne måde løftes ud af det sædvanlige diskussionsregi i Folketinget og Undervisningsministeriet. Skole og Samfund var repræsenteret på mødet og præsenterede et oplæg, som kan læses på vores hjemmeside.

Ændringer i folkeskoleloven - igen

I det forløbne år er der atter engang gennemført vidtgående ændringer i folkeskoleloven. I juni 2005 vedtog Folketinget dels at den vidtgående specialundervisning fremover skal varetages af kommunerne – en følge af kommunalreformen. Dels blev der åbnet mulighed for at kommunerne kan henvise tosprogede elever til andre skoler end distriktsskolen.

I Skole og Samfund gjorde vi opmærksom på, at de gennemførte ændringer er af meget omfattende betydning for eleverne i den vidtgående specialundervisning. Der bør derfor i lovgivningen indføres nogle retsgarantier for den enkelte elev vedrørende kvaliteten af det tilbud vedkommende elev får fra kommunen.

Samtidig henledte vi opmærksomheden på kommunalreformens betydning for samarbejdet mellem skolebestyrelsen og kommunalbestyrelsen. For at sikre dette samarbejde bør det gøres obligatorisk for kommunerne at oprette et fælles rådgivende organ.

I vores høringssvar til lovgivning om kommunernes adgang til at overflytte tosprogede elever til en anden skole end distriktsskolen advarede vi mod at gøre dette tvangsmæssigt fordi det atter engang forringer retssikkerheden for en gruppe af elever og forældre som i forvejen står svagt.

Skole og Samfunds høringssvar kan l ses i deres helhed på www.skole-samfund.dk/sw598.asp.

Lukning og sammenlægning af skoler

Tendensen til at mindre skoler lukkes eller sammenlægges, er fortsat i 2005. Pr. 1. august lukkede 13 af vore medlems-skoler og medlemstallet i Skole og Samfund blev fra skoleåret 2004/05 til skoleåret 2005/06 formindsket fra 1404 til 1396

Interessant nok blev der pr. 1. august 2005 åbnet 6 nye friskoler som en direkte følge af lukning af folkeskoler.

Samtidig udviser en del kommuner en bekymrende kreativitet når det gælder om at udforske grænserne for folkeskolelovens bestemmelser om hvad der forstås ved en selvstændig skole. Skole og Samfund så sig i denne anledning i foråret 2005 nødsaget til at indklage Langebæk Kommune for de kommunale tilsynsm ndigheder for brud på folkeskoleloven. Sagen er i skrivende stund endnu ikke afsluttet.

Kommunalreformen

I forbindelse med kommunalreformen nedsatte Indenrigsministeren en tænketank, som skulle fremkomme med forslag til hvorledes det lokale demokrati kan styrkes i de nye storkommuner. Tænketanken havde Holb ks borgmester J rn Sørensen som formand, og Skole og Samfunds formand Thomas Damkjær Pe-

tersen blev udpeget til medlem af tænketanken.

Tænketanken barslede i september 2005 med en rapport, hvori det bl.a. foreslås, at skolebestyrelsernes kompetence styrkes ved at give skolebestyrelserne retten til at ansætte (og dermed afskedige) skolens leder.

Flere aktive forældre

Som beskrevet i årsberetningen for 2004 anmodede Undervisningsministeriet i efteråret 2004 Skole og Samfund om bistand til at få flere skoler til at udarbejde projekter der kunne støttes under programpunktet "Flere aktive forældre" under udviklingsprogrammet "En skole i bevægelse".

I foråret 2005 udsendtes et projektkatalog til samtlige landets skoler med en række gode projektideer. Samtidig fik skolerne tilbud om rådgivning i forbindelse med udarbejdelse af projektansøgninger. Efterfølgende bevilgede Undervisningsministeriet penge til 38 projekter, og aktionen var således en succes.

Skolebestyrelsesvalget 2006

Som nævnt i forrige årsberetning er der i nogen tid på Skole og Samfunds foranledning arbejdet med ændringer i bekendtgørelsen om valg til skolebestyrelsen. Skolebestyrelsesvalget i 2006 bliver ikke længere afholdt som listevalg, men kandidaterne opstilles som enkeltpersoner. Desuden afholdes valghandlingen pr. brev - eller eventuelt på internettet - og ikke længere

ved personligt fremmøde. Disse ændringer er vi godt tilfredse med i Skole og Samfund. Op til skolebestyrelsesvalget udgiver vi materiale som skolebestyrelserne kan anvende i deres forberedelse af valget. Udgivelsen er støttet økonomisk af Undervisningsministeriet.

Undersøgelser

Skole og Samfund udarbejdede i løbet af foråret to undersøgelser af forholdene i folkeskolen, og en tredje gennemføres i efteråret.

Undersøgelserne er lavet som web-baserede spørgeskemaundersøgelser blandt et tilfældigt udvalg af skolebestyrelsesformænd eller kontaktpersoner. Undersøgelsen vedrørende sanktioner mod elever omfattede desuden et antal skoleledere.

Undersøgelse af skole/hjem-samarbejdet i folkeskolen

Undersøgelsen viste at dette samarbejde stadig gribes meget traditionelt an af skolerne.

Samarbejdet består på de allerfleste skoler af to skole/hjem-samtaler pr. år, hver af en varighed på 15-30 minutter, og herudover af et eller to forældremøder pr. år.

Hjemmesider og E-mail anvendes kun i meget begrænset omfang af skolerne til at vedligeholde kontakten med forældrene ligesom også hjemmebesøg hører til sjældenhederne.

Skolebestyrelserne bedømmer samarbejdet ganske positivt, men hver fjerde af besvarelserne giver dog udtryk for at der er afsat for få lærertimer til samarbejdet med forældrene. Det skal ses i sammen-

hæng med at der til den enkelte lærer typisk afsættes mellem en halv og én lektion pr. år pr. elev til dette arbejde.

Undersøgelsen kan læses på www.skole-samfund.dk

Undersøgelse af anvendelsen af sanktioner over for eleverne i skolen

Denne undersøgelse viser at de sanktioner der bruges oftest, er en samtale på skolelederens kontor eller et brev til forældrene. Der er dog også mange elever der bliver sendt uden for døren. Mere gennemgribende sanktioner anvendes derimod på mange skoler sjældent eller aldrig.

Det er mest drenge på mellemtrinnet eller i overbygningen der bliver idømt straf. Eneste undtagelse er den strengeste straf skolen kan anvende, nemlig henvisning til en anden skole. Her angiver ca. halvdelen af de skoler som anvender sanktionen at den anvendes nogenlunde lige ofte over for drenge og piger. Endelig viser undersøgelsen at en del skoler er præget af uro og groft sprog blandt eleverne.

Undersøgelsen kan læses på www.skole-samfund.dk

Undersøgelse af specialundervisningen

I oktober 2005 gennemføres en undersøgelse af specialundervisningen, set med forældreøjne. Den retter sig både mod den almindelige specialundervisning (§ 20.1) og den vidtgående specialundervisning (§ 20.2).

Tosprogsprojekt

Det projekt rettet mod tosprogede forældre i folkeskolen som Skole og Samfund fik penge til fra Integrationsministeriet, blev afsluttet i begyndelsen af 2005. I marts blev spillet "Det gode skole/hjem-samarbejde" færdigproduceret og ud-

sendt gratis til interesserede skoler. Spillet består af en række kort med forskellige udsagn om skole/hjem-samarbejde. Det spilles i mindre grupper idet kortene bruges som udgangspunkt for en diskussion af hvorledes skole/hjem-samarbejdet kan bringes til at fungere godt. Spillet afsluttes med at der indgås konkrete aftaler om samarbejdet internt i klassens forældregruppe og mellem forældrene og klassens lærere.

Materialet "Her er min klasse" er udviklet af Skole og Samfund og testet på skoler ud over landet før færdigproduktion. Der er tale om en foldet plakat hvor eleverne arbejder med og præsenterer deres baggrund og kultur for hinanden, og hvor forældrene kan inddrages som en naturlig del af projektet.

Materialet blev udsendt til samtlige folkeskoler i Danmark i januar 2005, og skolerne kan rekvirere eksemplarer gratis.

Informationsfolderen "Folkeskolen i Danmark" giver en kortfattet introduktion til livet i folkeskolen med hovedvægten på de områder der erfaringsmæssigt volder problemer for tosprogede forældre. Folderen er produceret på dansk, engelsk, urdu, tyrkisk, somali og arabisk i et oplag på 5000 på hvert sprog. Folderen forelå færdigtrykt i slutningen af 2004 og udsendtes til samtlige landets folkeskoler i januar 2005.

Endelig er tema-afsnittet "Tosprogede forældre" lagt på Skole og Samfunds web-

sted på de mest gængse indvandrersprog. Det rummer samtlige de ovenfor nævnte materialer samt tekster om det gode skole/hjem-samarbejde. Tema-afsnittet blev introduceret i januar 2005 og alle landets folkeskoler blev gjort opmærksom på dets eksistens i brev udsendt i januar 2005. I september 2005 havde afsnittet været besøgt af ca. 1500 personer.

Opbygning af lokalafdelinger i kommunerne

Kommunalreformen aktualiserede behovet for at repræsentere medlemmerne på kommunalt niveau, hvor alle væsentlige skolepolitiske beslutninger træffes. Samtidig gjorde reduktionen af antallet af kommuner til 98 denne opgave mere overkommelig.

I 2004 påbegyndtes derfor et arbejde med at reformere Skole og Samfunds interne struktur. I november 2004 godkendte repræsentantskabet en principskitse hvorefter amtsforeningerne bliver nedlagt for at blive erstattet af lokalafdelinger i samtlige kommuner.

Arbejdet med detaljerne i den nye struktur har beslaglagt meget tid i hele organisationen. Både hovedbestyrelse og forretningsudvalget har løbende drøftet spørgsmålet. Der har i løbet af foråret været holdt lokale møder i samtlige amtsfor-

eninger hvor tilrettelæggelsen af den lokale omlægningsproces er blevet drøftet. I løbet af vinteren 2005 blev det klart at en indkaldelse af medlemmerne til medlemsmøder i de nye kommuner ikke kunne vente til 2006 som oprindelig planlagt. Skolebestyrelserne begyndte nemlig selv at efterlyse sådanne møder.

Sommeren og efteråret 2005 kom derfor til at stå i de lokale medlemsmødernes tegn. Med udgangen af september var der afholdt eller indkaldt til medlemsmøder i 62 kommuner, og interessen blandt medlemmerne for at mødes og drøfte skolepolitikken i de nye kommuner er stor.

I september udsendtes en håndbog for lokalbestyrelser til alle de kontaktperso-

ner som melder sig på lokale medlemsmøder. Den nye interne struktur blev således tvunget af omstændighederne så småt sat i søen allerede før den var endeligt konfirmeret af repræsentantskabet.

Flytning af sekretariatet

Skole og Samfunds sekretariat har siden årsskiftet 1998-99 haft til huse i en lejlighed på Gammel Kongevej på Frederiksberg. Lokalerne er ved at være for trange og upraktiske, og derfor bemyndigede forretningsudvalget i foråret sekretariatet til at søge efter nye muligheder.

I december 2005 flytter sekretariatet til en større erhvervs-andelslejlighed i Kvægtorvsgade, kun et stenkast fra Københavns Hovedbanegård.

Foreningens politiske organer

Amtsforeningerne

Skole og Samfund er demokratisk opbygget med forældrene i skolebestyrelserne og de personlige medlemmer som græs-rødder. De vælger på amtsforeningens årlige generalforsamling en amtsbestyrelse der repræsenterer foreningen i amtet. Det er amtsforeningerne der tegner Skole og Samfund i lokalsamfundet. Det er dem der forestår lokale kurser for skolebestyrelser, elevråd m.v., og som yder rådgivning til skolerne og forældrene i amtet.

Amtsforeningerne har slået sig sammen i tre kursusregioner: Kursusregion Midt-Nord (Nordjyllands Amt, Viborg Amt, Ringkøbing Amt samt Århus Amt), Kursusregion Syd (Fyns Amt, Ribe Amt, Sønderjyllands Amt og Vejle Amt) og Kursusregion Øresund (Københavns Kommune og Københavns Amt). Kursusregionerne afholder større kurser og konferencer mens amtsforeningerne selv står for de mindre kurser.

Nogle af amtsforeningerne udsender lokale blade til skolebestyrelsesmedlemmerne i amtet, enten direkte til medlemmernes hjemmeadresse eller via skolerne. Nogle af amtsbestyrelserne mødes regelmæssigt med kontaktpersoner i skolebestyrelserne og med lokale repræsentanter for andre organisationer som f.eks. Danmarks Lærereforening, Børne- og Kulturchefforeningen og Danmarks Skolelederforening. Fle- re af amtsforeningerne yder også rådgivning til medlemmer som henvender sig til dem.

Amtsbestyrelserne sender repræsentanter til Skole og Samfunds årlige repræsentantskabsmøde og de tre årlige hovedbestyrelsesmøder der lægger rammerne for landsforeningens aktiviteter. Repræsentantskabet vælger formanden og næstformanden, og hovedbestyrelsen vælger forretningsudvalget der står for foreningens daglige ledelse.

Som led i ændringen af Skole og Samfunds struktur skal amtsforeningerne beslutte hvornår de nedlægger sig selv. En del amtsforeninger nedlægges med udgangen af 2005. De øvrige amtsforeninger træffer på deres generalforsamlinger i foråret 2006 beslutning om nedlæggelsestidspunkt. Ved udgangen af 2006 vil alle amtsforeninger være nedlagt og erstattet af kommunale lokalafdelinger.

Hovedbestyrelsen

Hovedbestyrelsen består indtil repræsentantskabsmødet november 2006 af formandskabet og to repræsentanter for hver af de 15 amtsforeninger.

Den afholder tre møder om året. På dagsordenen har i år bl.a. været:

- specialundervisningen efter kommunalreformen
- forberedelse af ny kommunal struktur i foreningen
- familieklasser

Formandskabet

Skole og Samfunds formand siden 1998 er Thomas Damkjær Petersen. Han har været aktiv i skolebestyrelsesarbejde og i Skole og Samfund siden midten af 80'erne – bl.a. var han formand for Skole og Samfund i København 1990-96, i en år-række formand for Skolepolitisk Udvalg, og han var næstformand 1997-98. Thomas Damkjær Petersen har de sidste mange år været formand for skolebestyrelsen på Øster Farimagsgades Skole i København, og han og hans kone har tilsammen syv børn som alle har forladt folkeskolen. Derudover har han to plejebørn som går i 3. klasse. Til daglig arbejder han som trafikplanlægger i Hovedstadens Udviklingsråd. I anledning af hans 50-års fødselsdag blev der afholdt en reception på Øster Farimagsgades Skole den 15. juni hvor mange af foreningens samarbejdspartnere og aktive fejrede Thomas Damkjær Petersen sammen med hans familie og venner.

Solveig Gaarsmand blev næstformand i Skole og Samfund i 1998 og var inden da bl.a. formand for Skolepolitisk Udvalg. Også hun har været aktiv i skolepolitik siden begyndelsen af 1980'erne. Hun har igennem mange år været formand for skolebestyrelsen på Mølkærskolen i Munkebo hvor den yngste af hendes seks børn går i 9. klasse. Solveig Gaarsmand har derfor meddelt at hun ikke genopstiller for den næste periode.

Forretningsudvalget

Forretningsudvalget holder otte møder om året og varetager foreningens ledelse. FU består af formandskabet og fem med-

lemmer valgt af og blandt hovedbestyrelsens medlemmer:

- Kim Egmosen Hansen, Bornholms Amt
- Aage Hindhede, Ringkøbing Amt
- Irene Holdensen, Ribe Amt
- Erik Pohl, Roskilde Amt (til august 2005)
- Benedikte Ask Skotte, Vestsjællands Amt
- Jørgen Springborg, Københavns Kommune (fra august 2005)

FU drøfter spørgsmål vedrørende foreningens drift og fastlægger Skole og Samfunds politiske kurs.

Aktiviteterne i 2005

Skolepolitisk udvalg (SPU)

Skolepolitisk udvalg har indtil videre afholdt tre møder i 2005.

Udvalget består af Aage Hindhede, Ringkøbing Amt (formand og FU-repræsentant), Jan Mikkelsen, Fyns Amt, Hanna Kledal, Københavns Kommune, Pia Beck, Roskilde Amt, og Bente Johansen, Bornholms Amt (suppleant). Fra sekretariatet deltager sekretariatschef Niels-Christian Andersen og Ton Rouw (SPU-sekretær) i møderne.

SPU er ved at lave et papir om principper til nye skolebestyrelsesmedlemmer. Mange skolebestyrelser efterlyser konkrete forslag til principper og de ønsker at vide hvordan principper kan bruges som styringsinstrument på skolen.

På hvert møde tager SPU Skole og Samfunds "Handlingsplan for forbedring af skole/hjem-samarbejde i folkeskolen" op. I forbindelse med handlingsplanen er der blevet sendt et spørgeskema ud om skole/hjem-samarbejde. Resultater og konklusioner af undersøgelsen kan findes på

www.skole-samfund.dk.

(Se afsnittet "Undersøgelser" under "Året der gik".)

Endvidere har SPU diskuteret skolestruktur, læreruddannelse og kontrakter.

Kursus- og Informationsudvalget (KIU)

Kursus og Informationsudvalget består af Benedikte Ask Skotte, Vestsjællands Amt (formand og FU-repræsentant), Jørn Steen Jensen, Københavns Amt, Leo Thusing, Sønderjyllands Amt, Inge Harbo Johansen, Nordjyllands Amt og Charlotte

Frank, Fyns Amt (suppleant). Fra sekretariatet deltager Ingelise Andersen.

Der har været afholdt tre møder i årets løb, og endnu ét er planlagt. Udvalgets arbejde har været fokuseret på publikationer (se afsnittet om det) samt nedenstående punkter: Kurser for skolebestyrelser, Instruktørnetværk og Interne kurser. Der er endvidere arbejdet med et oplæg til seminarierne hvor Skole og Samfund giver de studerende sit bud på skole/hjem-samarbejde. Det arbejdes der fortsat med.

Udvalget vedr. børn med særlige behov

Udvalget er et åbent udvalg som beskæftiger sig med specialundervisning og beslægtede emner. Udvalget har i 2005 bl.a. beskæftiget sig med kommunalreformens virkninger for den vidtgående specialundervisning samt med en undersøgelse af specialundervisningen set med forældreøjne.

Kurser for skolebestyrelser m.fl.

Også i år har der været bud efter Skole og Samfunds instruktører. Indtil medio september er der gennemført

62 oplæg eller kurser, og flere er booket i efteråret og helt frem til foråret 2006. De fleste kurser er gennemført for skolens forældrekræds og har sat fokus på skole/hjem-samarbejdet.

Inspirationskurser for skolebestyrelser er fortsat efterspurgt idet skolebestyrelserne har ønsket at få afklaret deres kompetenceområder. Dels fordi der er kommet nye ind i skolebestyrelsen, dels fordi skolebestyrelsen gerne har villet bruge den sidste del af valgperioden til at få sat

gang i arbejdet med principper. Forældre/lærer-workshops er også blevet efterspurg, ikke bare som publikation hvor skolebestyrelsen selv kan gennemføre de tre workshops på skolen, men også som tilbud om at en Skole og Samfund-instruktør gennemfører workshop'ene for indskolingsklasserne.

Instruktørnetværk

Skole og Samfunds instruktørnetværk er landsdækkende. Fra de 15 amtsforeninger rekrutteres, uddannes og videreudvikles instruktørnetværket. Instruktørernes vigtigste opgave er at formidle gode eksempler, erfaringer og ideer videre gennem debatoplæg, foredrag og kurser. Hvert arrangement bliver planlagt i dialog mellem instruktøren og arrangøren og tilpasset den enkelte skoles behov og ønsker. Det kan være alle skolens parter: skolebestyrelserne, forældre, kontaktførelse, elever og pædagogisk råd der tager initiativ til arrangementerne.

Interne kurser

For første gang er den nye instruktørud-dannelse blevet gennemført. I foråret startede to hold på Modul 1 som har fokus på præsentationsteknik. Modul 2, et træningsmodul hvor instruktøraspiranten tager med mere erfarne instruktører ud til oplæg og kurser, og Modul 3, hvor foreningens holdninger, budskaber og materialer er det centrale, er gennemført én gang inden sommerferien. Endnu et Modul 3 er planlagt i efteråret.

Som ny i Skole og Samfund, både som nyt amtsbestyrelsesmedlem og som kontaktperson i de nye kommuner, har man brug for at få en grundlæggende gennemgang af foreningens struktur, politikker, publikationer, af foreningens indsats på alle niveauer samt af de opgaver man kan tage fat på lokalt. KIU har valgt at samle alle nye amtsbestyrelsesmedlemmer og

kontaktpersoner til kurset Ny i Skole og Samfund straks efter repræsentantskabs-mødet

Konferencer i 2005

Inspirationsdag "Børn i en sund skole – hver dag"

Som opfølgning på Skole og Samfunds to sundhedskonferencer i 2004, som handlede om sundhed i et overordnet perspektiv, arrangerede Skole og Samfund i samarbejde med CVU København & Nordsjælland en inspirationsdag i Hillerød. Inspirationsdagen gav deltagerne konkrete eksempler på hvordan man på skolen kan arbejde med børns sundhed i forbindelse med trafikpolitik, skolebestyrelsesprincipper og idræts- og sundhedsundervisning.

Cykling, motion, miljø og sundhed

En anden samarbejdspartner på konferenceområdet i 2005 var Det Økologiske Råd. Der blev afholdt en konference i Odense i april med overskriften "Cykling, motion, miljø og sundhed". Konferencen blev afholdt i forlængelse af offentliggørelsen af en rapport som Det Økologiske Råd har stået for. Konferencen (og rapporten) satte fokus på hvordan øget cykling på samme tid kan hjælpe med til at forbedre befolkningens sundhedstilstand og forbedre miljøet.

Specialundervisningskonference

Mange deltagere mødte op til Skole og

Samfunds konference i april, "Hvad skal der ske med specialundervisningen". Forskellige foredragsholdere, heriblandt folketingspolitikere Troels Christensen (V) og Marianne Jelved (R) kom med deres bud på hvad der vil ske med specialundervisningen når amterne bliver nedlagt og kommunerne lagt sammen. Desuden blev der givet eksempler på, hvorledes der fx i Faaborg arbejdes utraditionelt med at inddrage forældrene i løsningen af børnenes problemer.

Skolen og det internationale

I oktober 2005 blev der afholdt en konference om folkeskolen og den internationale dimension. Emnerne på konferencen var bl.a.: Hvordan kan skolen bidrage til elevernes forståelse for andre kulturer, hvordan kan skolebestyrelsen arbejde med skolens internationale arbejde, og hvilke muligheder er der for at få økonomisk støtte til internationale aktiviteter?

Skolebørn

Skolebørn er Skole og Samfunds blad og den vigtigste faste forbindelse til samtlige medlemmer.

Bladet udkommer ti gange om året i et oplag på 14.600.

Skolebørn bringer aktuelle historier fra skoler hvor ledelsen, lærerne eller skolebestyrelsen har fået ideer til at gøre tinge-

ne anderledes. Her kan læserne finde inspiration til deres eget arbejde i skolebestyrelsen. Bladet giver også plads til debat om aktuelle skolepolitiske spørgsmål.

Skolebørn ligger også på foreningens hjemmeside hvor man ved at søge på emneord kan finde gamle artikler frem.

www.skole-samfund.dk

Som bekendt spiller internettet en stadig vigtigere rolle som medie for formidling af informationer og holdninger. Således også i Skole og Samfund. Webstedet www.skole-samfund.dk rummer en stor mængde informationer om organisationen, vores holdninger, møder og konferencer, undersøgelser med meget mere, foruden et debatforum og en brevkasse. Webstedet består af næsten 1000 separate sider med en stor mængde underdokumenter. Besøgstallet på webstedet er fortsat stigende. Siden starten i 2001 har der været mere end 1,5 millioner besøgende. I perioden september 2004 til september 2005 var besøgstallet på over 350.000, flest i månederne marts og april 2005.

Skole og Samfunds publikationer

Skole og Samfund udgiver publikationer til forskellige målgrupper i folkeskolens forældredemokrati. Størstedelen af publikationerne henvender sig til skolebestyrelsen, nogle til kontaktførældrene og andre igen til de almindelige forældre. Endvidere udgives der materiale til elever. Publikationerne kan læses med stort udbytte af alle med interesse for folkeskolen, dens daglige virksomhed og fremtidige udvikling.

Kontaktbog og Ind i skolen

Skole og Samfunds kontaktbog blev genoptrykt i nyt layout og var sammen med bladet *Ind i skolen* årets skolestartspakke som blev tilbudt alle landets skoler til de nye forældre og børn i indskolingen.

Der blev i alt solgt 5322 stk. skolestartspakker. Kontaktbogen sælges tillige i løssalg.

Praktisk Håndbog

Bekendtgørelsen med nye valgeregler for det kommende skolebestyrelsesvalg forventes udsendt af Undervisningsministeriet primo oktober, og kort herefter vil Skole og Samfunds Praktiske Håndbog til skolebestyrelsesvalget ligge klar til salg. Værktøjerne i håndbogen findes både i kopiform samt på CD for dem som ønsker at bearbejde materialerne så de får et lokalt præg. De kan også downloades fra Skole og Samfunds hjemmeside.

Skolebestyrelsens principper for støtte til børn med særlige behov i skolen

Nyt hæfte om skolebestyrelsens principper for støtte til børn med særlige behov i skolen er på vej i løbet af efteråret. Hæftet vil være interaktivt med Skole og Samfunds hjemmeside.

Klassens årsplan

Hæftet Klassens årsplan er helt udsolgt. Det bliver trykt igen efter en mindre indholdsmæssig revision og i et nyt layout.

Nøgleordsserien:

Revision af "Nøgleord om: Ansættelse" og "Nøgleord om: Tilsyn". Flere nye hæfter i serien er på vej.

Forældre/lærer-workshops

Materialet til Forældre/lærer-workshops er under revision og forventes klar i løbet af november-/december måned.

Tosprogsmateriale

Skole og Samfund har udgivet forskelligt materiale rettet specielt mod tosprogede forældre. Materialet kan gratis rekvireres af skolerne. Materialet er nærmere beskrevet på s. 6-7.

Oversigt over foreningens publikationer samt en kort omtale af hæfternes og folderens indhold findes på Skole og Samfunds hjemmeside www.skole-samfund.dk under menupunktet *Publikationer*. Her er der også mulighed for at bestille de enkelte udgivelser.

Politisk lobbyarbejde og nationalt samarbejde

I lighed med tidligere år har Skole og Samfunds formandskab og sekretariats-

chef holdt møder med partiernes uddannelsesordførere på Christiansborg. Disse møder har været meget nyttige, og mange væsentlige spørgsmål er blevet drøftet.

Formandskabet har endvidere holdt møde med

undervisningsminister Bertel Haarder kort efter hans tiltræden. Her blev en række skolepolitiske emner drøftet.

Samtidig har der været afholdt møder med formandskab eller ledende medarbejdere i de organisationer der repræsenterer folkeskolens interesser: Danmarks Lærereforening, Foreningen af Børne- og Kulturchef, BUPL, KL, og Lærerstuderendes Landskreds. Sådanne møder tjener til at holde os orienteret om andres synspunkter inden for det skolepolitiske felt og til at fremme og

argumentere for de synspunkter Skole og Samfund har. De er således en vigtig del af organisationens arbejde for at fremme forældrenes og skolebestyrelsernes interesser i folkeskolen.

Der har været konkrete samarbejdsprojekter med Danmarks Lærerforening om udarbejdelse af materiale til kommunevalget, og med Danmarks Skolelederforening om udarbejdelse af materiale om brugen af sanktioner mod elever i skolen. Endelig samarbejdes der med Danmarks Lærerforening og Kommunernes Landsforening om udgivelse af materiale som kan hjælpe forældre med at fremme deres børns læring.

Internationalt samarbejde

Skole og Samfund fortsatte i 2005 sit internationale engagement for at fremme forældrenes indflydelse i skolen. Vi deltog fortsat aktivt i arbejdet i European Parents Association (EPA) hvor næstformand Solveig Gaarsmand i marts 2005 blev genvalgt som vicepræsident for en toårig periode.

EPA blev i slutningen af 2003 kastet ud i meget alvorlige økonomiske vanskeligheder som medførte at alle ansatte måtte afskediges. Siden har EPA's medlemmer drøftet i hvilken form arbejdet skal videreføres, og på generalforsamlingen i september 2004 blev der opnået enighed om at styre mod en netværksorganisation. Skole og Samfund og to andre nationale forældresammenslutninger påtog sig at forberede forslag til nye vedtægter. På generalforsamlingen i marts 2005 blev disse vedtægter vedtaget. EPA er herefter først og fremmest et netværk som bygger sin styrke på summen af medlemmernes viden og indflydelse. Det lykkedes således i 2005 at styre EPA i den retning, som Skole og Samfund hele tiden har ønsket, og organisationen er nu godt på vej ud af sine økonomiske vanskeligheder.

Skole og Samfund har siden 2003 været partner i et udviklingsprojekt i Bolivia vedr. specialundervisning for indianske børn. Projektet gennemføres af bistandsorganisationen Caritas Danmark, og Skole og Samfund har regelmæssigt deltaget i møder i en særlig følgegruppe. Desuden gennemførte næstformand Solveig Gaarsmand i september 2005 en rejse til Bolivia, hvor hun afholdt kurser for projektets personale vedr. inddragelse af forældrene i skolens liv.

Skole og Samfund indsendte i marts 2005 sammen med organisationer fra Danmark, Holland, Polen og Italien en ansøgning til EU-Kommissionen om midler til udarbejdelse af et materiale til lærere om samarbejdet med tosprogede forældre. Projektet viser EPA's værdi idet alle projektets partnere er fundet gennem EPA's netværk. Ansøgningen var en reformulering af en tidligere ansøgning fra 2004, og denne gang blev projektet godkendt til finansiering af EU-kommissionen. Projektet starter i oktober 2005 og løber i to år.

Nordisk Komité

Nordisk Komité for skole/hjem-samarbejde er en sammenslutning af de nordiske forældreorganisationer. I dag er Landssamtök foreldra Heimili og Skóla, Island, Foreldreutvalget for grunnskolen, Norge, Förbundet Hem och Skola i Finland (svensk/finsk organisation), Rigsförbundet Hem och Skola, Sverige, samt Skole og Samfund, Danmark, medlemmer. Desuden samarbejdes der med den finske forældreorganisation Suomen vanhempainliitto, som pt. overvejer at træde ind i Nordisk Komité.

Formandskabet for komiteen skifter hvert andet år, og det er Skole og Samfunds formand Thomas Damkjær Petersen der de næste år er formand.

Der har været gennemført et møde i komiteen, og endnu et er planlagt i efteråret. Nordisk Komité's formand har holdt møde med Nordisk Ministerråd/Nordisk Skolesamarbejde for at styrke og udbygge det gode samarbejde om skolerne i Norden.

Rådgivning

En stor del af foreningens rådgivningsopgaver varetages af sekretariatet. Vi modtager hver dag 5-10 henvendelser fra forældre, skolebestyrelsesmedlemmer, lærere, studerende, skoleledere mv. som i forskellig grad ønsker rådgivning. Størstedelen af rådgivningen foregår pr. telefon, men vi får flere og flere henvendelser pr. mail. Rådgivningen leder ofte til bisidderopgaver hvor forældre i klemme beder Skole og Samfund om støtte ved møder med skolens ledelse, myndigheder m.m. Både rådgivning og udfyldelse af bisidderrollen er krævende opgaver, og der er et stigende behov for at foreningen uddanner de folk der skal påtage sig dem.

Traditionelt har størstedelen af rådgivningen været af juridisk karakter: Hvad er skolebestyrelsens kompetence på et bestemt område? Hvordan kan man gribe en klagesag an? I de senere år har vi imidlertid oplevet en stadig vækst i antallet af sager der i højere grad drejer sig om personlig rådgivning af forældre som føler sig magtesløse i deres forhold til skolen. Den slags sager er vanskeligere at rådgive om, og rådgivningen tager længere tid. Det er ikke usædvanligt at rådgivningssamtaler af denne karakter tager mellem en halv og en hel time.

Skole og Samfund ansøgte i begyndelsen af 2003 om midler til at etablere et rådgivningsprojekt hvor foreningen varetager rådgivning for offentlige midler. Ansøgningen er med Grundskolerådets anbefaling gået videre til ministeren. Der har i årets løb været ført mange og lange forhandlinger med Undervisningsministeriet om sagen. Ved redaktionens afslutning ventede vi stadig på et svar på ansøgningen.

Sekretariatet

Når man ringer til Skole og Samfund for at få rådgivning eller en oplysning eller for at bestille en publikation, er det sekretariatets ansatte man kommer til at tale med. Når møder og konferencer skal forberedes, er det sekretariatet der tager sig af det. Når hovedbestyrelsens og for-

retningsudvalgets beslutninger skal føres ud i livet, er det sekretariatet som sørger for det. Det er også sekretariatet der forestår en stor del af samarbejdet med andre af folkeskolens aktører. Kort sagt: sekretariatet er på mange områder Skole og Samfunds "udførende arm".

Landsforeningen Skole og Samfunds regnskab for 2004

Indtægter	
Kontingent og abonnement	5.079.294
Salg af publikationer og annoncer	229.942
Finanslov, tilskud	250.000
Diverse indtægter	285.739
Diverse projekter	75.740
Distributionstilskud	152.259
Indtægter i alt	6.072.974
Udgifter	
Organisatoriske udgifter	1.016.493
Kurser og konferencer	283.417
Løn + administration	2.396.291
Ejendom, inventar og maskiner	538.010
Bladet SKOLEBØRN	1.312.028
Produktion af publikationer	73.969
Diverse projekter	81.143
Udgifter i alt	5.701.351
Resultat af ordinær drift	371.623
Finansieringsindtægter	95.890
Årets resultat før hensættelser	467.513
Henlæggelser	(415.722)
Årets resultat	51.791

Status på arbejdsprogrammet for 2005

Repræsentantskabet besluttede at der i 2005 skal arbejdes med følgende emner:

1. Strukturen i den danske folkeskole
2. Styrkelse og tilpasning af skole/hjem-samarbejdet
3. Styrkelse af sammenhængen fra top til bund i organisationen

1. Strukturen i den danske folkeskole

Mål: Skole og Samfund vil i 2005 fortsat sætte ind med støtte til skolebestyrelser og skoler, der udsættes for ændringer i skolestrukturen.

Samtidig vil vi gennemføre analyser af, hvad der taler for og hvad der taler imod de ændringer, der gennemføres i skolestrukturen, og vi vil arbejde for, at skolebestyrelserne kan være så godt rustet som muligt til den kommende kommunalreform

Vi har i 2005 ydet udstrakt rådgivningsbistand til skolebestyrelser ved skoler der var truet af nedlæggelse eller sammenlægning. I et enkelt tilfælde har Skole og Samfund på medlemmernes vegne indklaget en kommune for tilsynsmyndigheden.

Der har været afholdt kommunemøder i 62 storkommuner. Disse møder har i høj grad handlet om truslen om skolenedlæggelser og om, hvordan skolebestyrelserne kan ruste sig til kamp i den anledning.

2. Styrkelse og tilpasning af skole/hjem-samarbejdet

Mål: Undersøgelser har gentagne gange vist hjemmets afgørende betydning for børns læring. Skole og Samfund vil arbejde målrettet for, at denne resurse bliver udnyttet bedre. Børn lærer mere, når samarbejdet mellem skolen og hjemmet fungerer godt. Men samarbejdet må rettes mod dette mål og ikke blot handle om de aktiviteter, der ligger ud over undervisningen. Aktiviteter i denne retning vil blive søgt

gennemført i samarbejde med andre organisationer, bl.a. som led i udviklingsprogrammet "En skole i bevægelse".

I 2003 undersøgte en arbejdsgruppe, hvorledes Skole og Samfunds tanker om en fornyelse af skole/hjem-samarbejdet bedre kan føres ud i livet.

I 2005 vil arbejdet med at gennemføre arbejdsgruppens anbefalinger blive fortsat.

Skole og Samfund fik i 2004 en bevilling fra udviklingsprogrammet "En skole i bevægelse" til sammen med Danmarks Lærforening og KL at udvikle materiale som kan bistå forældre med at fremme deres børns læring. Dette materiale er under udarbejdelse og forventes færdigt i begyndelsen af 2006.

Handlingsplanen vedr. et forbedret skole/hjem-samarbejde rummer følgende konkrete handlingsanvisninger:

- Som udgangspunkt for handlinger gennemføres der i 2004 en undersøgelse af status for skole/hjem-samtalen.
Status: Undersøgelse offentliggjort i august 2005
- Skole og Samfund vil udvikle et inspirationsmateriale med eksempler på, hvorledes familien kan spille en rolle i skolens arbejde med børns læreprocesser.
Status: Igangsat
- Skole og Samfund skal påvirke Folketingets uddannelsespolitikere til at medtænke skole/hjem-samarbejdet i en eventuel læreruddannelsesreform.
Status: Punkt medtaget i drøftelser med Folketingets uddannelsesordførere.
- Skole og Samfund iværksætter en massiv kampagne over for skolerne, specielt skolelederne, for at få dem til

konsekvent at gennemføre introduktionsforløb for indskolingsforældrene.

Status: Endnu ikke gennemført.

- Skole og Samfund gennemfører et systematisk lobbyarbejde over for skoler og kommuner for at få dem til at bruge kontaktforælderådene aktivt i skole/hjem-samarbejdet og for at sikre, at introduktionsforløbene til indskolingsforældre indeholder valg af kontaktforældre.

Status: Arbejdet med dette punkt tages op af de nye lokalafdelinger.

- Skole og Samfund skal fortsat arbejde for, at valgreglerne ændres, således at flere forældre deltager i valget.

Status: Ny valgbekendtgørelse forventes offentliggjort ultimo september 2005

- Skole og Samfund udarbejder materiale, der kan inspirere skolebestyrelserne til at effektivisere arbejdsgangene i bestyrelsen. Desuden gennemføres der inspirationskurser for skolebestyrelserne, ligesom de nyvalgte skolebestyrelsesmedlemmer skal introduceres til skolebestyrelsesarbejdet og til mulighederne i skolebestyrelsen.

Status: Publikationen "Nøgleord om dagsorden og referat" blev udsendt i november 2004. Desuden er publikationerne i "Skolebestyrelsens værktøjskasse" revideret og relanceret.

Der er i 2005 afholdt 20 inspirationskurser for skolebestyrelser.

- Skole og Samfund vil – eventuelt i et samarbejde med Danmarks Skolelederforening og Lederforeningen – forsøge at påvirke landets skoleledere til at tage skole/hjem-samarbejdet mere alvorligt. Dette kan ske gennem afholdelse af konferencer, udgivelse af pub-

likationer, udbredelse af eksempler fra skoler, hvor et vellykket skole/hjem-samarbejde har medvirket til at forbedre udbyttet af skolens undervisning mv.

Status: En konference om forældrenes betydning for deres børns læring er planlagt til april 2006

- Skole og Samfund vil forsøgsvis opbygge et system med repræsentation på kommuneniveau, f.eks. ved at udpege kontaktpersoner i de enkelte kommuner.

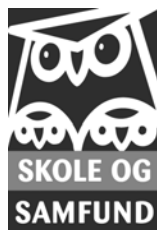
Status: Ny kommunebaseret struktur forventes indført fra 2006

3. Styrkelse af sammenhængen fra top til bund i organisationen

På repræsentantskabsmødet 2004 fremlægges et konkret forslag til en ny intern struktur, hvor det lokale arbejde baseres på medlemmerne i de enkelte kommuner. I 2005 vil detaljerne i dette forslag blive gennemarbejdet, således at repræsentantskabet i november 2005 kan vedtage den nye struktur endeligt. Samtidig vil amtsforeningerne på deres generalforsamlinger i foråret 2005 foretage de skridt der er fornødne, for at den ny struktur kan træde i kraft pr. 1. januar 2006.

Punktet er under udførelse, og ny struktur forventes at være endelig indført med udgangen af 2006.

Forældreorganisationen Skole og Samfund
Gl. Kongevej 140 A, 1850 Frederiksberg C
Telefon 3326 1721 - Fax 3326 1722
E-mail: post@skole-samfund.dk - www.skole-samfund.dk
Forsidefoto: Birgitte Rødkær.